No, 1108 Zaterdag 18 Maart 1905. 22ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 17 Maart.

DE NIEUWE BEGROOTING.

II.

Art. 52 stelt *f* 12.500 als *Uitgaven in het belang van cultures in de kolonie.*

Dit artikel bracht ons eenige aardige verrassingen. In den toelichtenden staat lezen wij:

Art. 52. De voor het jaar 1904 toegestane som werd voor het volgende besteed:

Subsidie voor sisalcultuur aan den heer S. C. Henriquez	*f* 1.200
Voorschot aan L. A. van Romondt op St. Martin N. G.	„ 1,500
aankoop van eene ontvezelingsmachine	„ 441,15
verdere uitgaven op Curaçao	„ 2,921,89½
uitgaven op St. Eustatius	„ 1.501.32½
„ „ Bonaire	„ 49.[illegible]
„ „ St. Martin N. G.	„ 60.—
	f 7.679,72

Het aan den heer van Romondt verleend crediet was bestemd voor de teelt van katoen, waarmede in het afgeloopen jaar verblijdende en voor eene verbreiding van de cultuur zeer bemoedigende resultaten op St. Martin werden verkregen.

Het voornemen is, het voor 1906 aangevraagd crediet van *f* 12,500.— als volgt te besteden:

a. voor landbouwcredieten *f* 3 000—

Daar er meer en meer gebruik gemaakt is van de opengestelde gelegenheid om op niet te groote schaal voorschotten te verkrijgen, schijnt er aanleiding te bestaan hiervoor op grootere uitgaven te rekenen.

b. kosten voor huur of aankoop van een terrein voor cultuurtuin en voor het nemen van proeven met cultuurgewassen.....*f* 8.000—

Hoewel de cultuurtuin te Paramaribo ook werkzaam is ten behoeve der kolonie Curaçao, zijn zoowel de inspecteur van den landbouw in West-Indië als ondergeteekende van oordeel, dat die tuin onmogelijk geheel in de behoefte zal kunnen voorzien. Sommige proeven, die in de kolonie zelve genomen moeten worden, zullen onder de dagelijksche observatie van den landbouwkundige moeten plaats vinden; bovendien zijn er gewassen, die voor de kolonie Curaçao belangrijk zijn en niet in den cultuurtuin te Paramaribo gekweekt zouden kunnen worden, omdat het Surinaamsche klimaat niet geschikt voor hen is.

Het komt daarom noodzakelijk voor, ook in deze kolonie een cultuurtuin te vestigen.

Hiertoe zou, vermits vermoedelijk de beschikbare deelen van het domein niet aan het doel zullen beantwoorden, dispositie over privaat terrein moeten worden verkregen. Eene beslissing zal eerst kunnen worden genomen, nadat de opnieuw te verwachten landbouwkundige de noodige onderzoekingen gedaan en daarop gebaseerde adviezen zal hebben uitgebracht.

Het denkbeeld is in de eerste plaats eene overeenkomst met den eigenaar van eene daartoe geschikte plantage te treffen, waarbij deze een deel van zijn tuin onder te bepalen voorwaarden in huur afstaat, ten einde de gewenschte proeven te nemen.

Daar de mogelijkheid echter niet buitengesloten is, dat het bedoeld accoord niet kan worden getroffen hetzij omdat geschikte terreinen niet beschikbaar worden gesteld, of de eventueel ter beschikking gestelden niet aan het doel beantwoorden, is met de mogelijkheid rekening gehouden, dat tot aankoop van terrein zou moeten worden overgegaan.

c. Kosten van eene werkplaats voor den landbouwkundige (instrumenten en chemicaliën, boeken en tijdschriften, bureaukosten en kleine uitgaven) f 1,000.—

In verband met het voornemen tot oprichting van een cultuurtuin zal het onontbeerlijk zijn, dat de landbouwkundige van eene werkplaats als hierboven aangegeven worde voorzien, terwijl het wel van zelf spreekt, dat hij over de noodige boeken en tijdschriften zal moeten kunnen beschikken. Vermits voor de eerste aanschaffing van een en ander de uitgaven hooger zullen zijn dan later, zoo zal de post naderhand wel de helft lager kunnen worden geraamd.

Ondergeteekende vertrouwt, dat de post van landbouwkundige, welke sinds September 1904 door het vertrek van den Heer Rijkens is opengevallen, in 1906 wederom zal zijn bezet, waardoor de verschillende plannen, die niet tot uitvoering zijn gekomen, daar de genoemde landbouwkundige te kort hier geweest is om daartoe over te kunnen gaan, ten uitvoer zullen worden gelegd en de gelegenheid zal zijn geopend om krachtiger en meer systematisch in de gewenschte richting te werk te gaan."

Wat ons het meest verheugt bij het lezen van dit overzicht is het verleenen van voorschotten aan ondernemende planters, zoowel op Curaçao als op de kleinere eilanden. Dit is ongetwijfeld de meest praktische manier om den landbouw hier mogelijk te maken en te bevorderen. Hierdoor steunt het Gouvernement het particulier initiatief en moedigt den ondernemingsgeest aan van bekende planters, die van onzen landbouw zeker uitstekend op de hoogte zijn en gaarne iets nieuws beproeven, vooral wanneer zij nog beschikken kunnen behalve over voorschotten, ook over voorlichting van een degelijk onderlegd landbouwkundige om ook de nieuwere vindingen der moderne landouwkunde hier, voor zoover dienstig, toe te kunnen passen.

Misschien zouden op deze wijze de onkosten voor een afzonderlijken proeftuin zijn uit te winnen. Heel veel verschil zien wij in deze twee onderdeelen van het plan om den landbouw te bevorderen niet.

Of het Gouvernement voorschotten verleend aan de heeren planters om nieuwe cultures te bevroeven, of nieuwe methodes van werken bij oude cultures toe te passen, dan wel in de tuinen der planters zelf proeven neemt, zal zooveel verschil niet geven.

Wij hopen, dat de „Curaçaosche Maatschappij" zich ook in verbinding zal stellen met deze planters, opdat ook de andere plantagehouders en de kleine man eerder voordeel kunnen trekken uit de genomen proeven, en het publiek eerder bekend worde met den uitslag daarvan, anders vreezen wij weder een jaar te moeten wachten voor wij er iets naders van vernemen. Het zou ook niet van belang ontbloot zijn, als eenige leden van den Koloniaten Raad eens op verkenning uitgingen, om dezen post nog helderder en vollediger toe te lichten.

Wat verstaat men onder „verblijdende.......... zeer bemoedigende resultaten"? Is er al katoen geoogst,

Feuilleton.

DE SLAPER.

De arme drommels zouden vreemd opzien, verzekerde de half-milliardair James Edward Wymond, als er een statistiek kon worden opgemaakt van de omstandigheden, waaronder de meeste rijken aan hun fortuin gekomen zijn.

Ongetwijfeld brengt men het zonder geestkracht en schranderheid zelden ver in de wereld: maar ik heb lieden gekend, buitengewoon geschikt voor zaken en met een verbazende werkkracht, die nooit fortuin gemaakt hebben bij gebrek aan de drie of vier buitenkansjes in hun leven, zonder welke men blijft waar men is. Dit is zeker: zij, die beweren, dat zij alles aan hun genie en aan hun persoonlijken arbeid te danken hebben, zijn óf leugenaars óf geheel verblind door eigenwaan. Men moet geluk hebben, anders komt men niet vooruit.

Wat mij betreft, ik tel minstens drie van die gelukkige oogenblikken in mijn leven, waarin ik de gunsteling der fortuin mocht heeten.

Het eerste maakte mij millionair, in het tweede steeg ik tot het platform der vijftig millioen, in het derde werd ik een van de koningen der Amerikaansche industrie.

Achteraf beschouwd, was de eerste maal voor mijn leven beslissend. Dat feit is ook het diepst in mijn geheugen geprent en wanneer mijn drukke zaken me een oogenblik rust laten, zit ik er met voorliefde over te peinzen, te meer daar die overdenking mij terugvoert naar het tijdperk der frissche, krachtige jeugd, tegen wier geluk geen milliarden gouds opwegen. Vraag het maar eens aan den ouden Carnegie.

* *
*

Ik was vijf en twintig jaren oud en trok de wereld door om een geschikte betrekking te vinden. Voorliefde had ik niet. Zooals de meesten mijner landgenooten, achtte ik mij voor ieder vak geschikt.

Op dat oogenblik keerde ik terug uit een woestenij, waar ik mijn spaarpenningen had zoek gemaakt met het opsporen van petroleumbronnen. Met een leege beurs keerde ik terug naar Texas. Mijn paard, een goed geweer met munitie en twee revolvers — ziedaar mijn geheele bezitting. 't Zag er donker voor mij uit.

Drie jaren te voren had ik mij arm gezocht naar koper; ik vond niets dan steenen. Nu ik voor de tweede maal mijn pogingen zag mislukken, liet ik den moed zakken en de landstreek, die ik doortrok — moerassig en eentonig — was er niet naar om mijn geestkracht weer op te wekken.

Op een Octobermorgen, bij zeer slecht weer, onder een lage lucht, waarboven de wolken als slecht gewasschen linnengoed voortdreven, draaide ik langs de eindelooze prairie. Ik was nog droefgeestiger gestemd dan de vorige dagen: mijn kleeren waren al sinds vier en twintig uren doornat, — een der onaangenaamste dingen, die ik ken. Omstreeks twaalf uur hield ik stil onder een groep ahornboomen om een balletje gedroogd vleesch en een stuk beschuit te verorberen.

Juist toen ik wilde afstijgen, maakte mijn paard een zijsprong: ik zag een merrie op de vlakte grazen en naast haar lag een man op den grond uitgestrekt. Hij scheen te slapen, maar kon evengoed dood zijn. Alvorens hem te naderen, maakte ik mijn geweer los, want in de prairie moet men den mensch nog meer vreezen dan de wilde dieren. De vreemde ademde nog, maar zijn hart klopte maar flauw meer, en wat ik ook deed om hem uit zijn bewusteloosheid te doen ontwaken, niets baatte. Daar ik van geneeskunst niet het minste begrip had, kon ik hem niet helpen. Ik bepaalde mij er toe, hem zijn reisdeken, in achten gevouwen, onder het hoofd te leggen en ging mijn gedroogd vleesch en beschuit opeten.

Terwijl ik den schralen kost verorberde, bewoog de man zich niet: zijn ademhaling bleef even flauw. Ik stak mijn laatste sigaar op als een soort Indiaansche vredespijp of calumet en begon te overdenken, wat ik doen moest. Hoewel ik verlangend was de prairie achter mij te hebben, dacht ik er geen oogenblik aan, den slaper aan zijn lot over te laten. Het wemelde in die streek van roofdieren, die zich volstrekt niet zouden ontzien een slapenden Yankee op te peuzelen; overigens kon alleen de vochtige lucht reeds zijn dood worden.

Prettig is het niet, zei ik bij mezelf, maar ik moet hier blijven. Ik zal een vuur maken, onze reisdekens drogen en den kerel warm houden: schiet hij er toch het hachje bij in, welnu dan heb ik ten minste zijn dood niet op mijn geweten.

zijn er al opkoopers? Hoeveel hectaren zijn er beplant? Het Koloniaal Verslag van 1904 loopende over 1903 deelde mede, dat reeds met het verbouwen van katoen was begonnen. Zijn er nu, na twee jaren, geen uitgebreider gegevens. en ronde cijfers te noemen? Katoen kan immers na 6 á 7 maanden geoogst worden. Van harte juichen wij de katoencultuur voor de bovenwindsche eilanden toe, maar wij zouden er zoo gaarne nog iets meer van weten. Nu lezen wij alleen op het slot der beschouwing:

„Met het oog op de op St. Eustatius N. G. verkregen gunstige uitkomsten met het verbouwen van katoen is er gegrond vooruitzicht, dat deze cultuur aan het eiland nieuw leven zal kunnen verschaffen, terwijl er gereede aanleiding bestaat om als zeker aan te nemen, dat aan de veeteelt goede verdiensten zullen worden onttrokken."

Bedoeld wordt natuurlijk, dat *uit* de veeteelt goede verdiensten zullen worden *getrokken*, ofschoon juist het tegenovergestelde wordt gezegd; als men aan iets zijn verdiensten onttrekt, dan ontneemt men die verdiensten en veroorzaakt men verlies.

Nu weer eens een heele, heele groote verrassing. De toelichtende staat vervolgt:

„Het ligt in het voornemen nog dit jaar een aanvang te maken met de uitvoering van de plannen, (—welke een grondig onderzoek hadden vereischt, dat nu in zooverre in gunstigen zin is opgelost, dat een begin van uitvoering er aan gegeven zal kunnen worden —) om op St. Eustatius de gelegenheid te openen voor de vestiging van enkele arbeidersgezinnen uit Nederland, zoomede voor het oprichten van vestigingsplaatsen voor den kleinen landbouwer van de plaats zelf. Ten einde daartoe te kunnen overgaan is het in de eerste plaats noodig, dat het Bestuur de beschikking hebbe over tot het doel geschikt terrein, tot den aankoop waarvan, zoo het eenigszins mogelijk is, nog in den loop van 1905 zal worden overgegaan.

Maar, al vindt de terreinaankoop nog in 1905 plaats, dan zullen er toch nog uitgaven te doen zijn in den vorm van landbouwcrediet, dat het Bestuur ten behoeve van de landbouwers uit Nederland en die van de plaats zelve wenscht beschikbaar te stellen, ten einde de zaak krachtig aan te grijpen en in korten tijd aan den gang te brengen. Daartoe zal het dan noodig zijn uit den post „uitgaven in het belang van cultures" eene vrij belangrijke uitgaaf te kwijten, waarvan het bedrag te voren moeilijk kan worden vastgesteld. Daar het te verwachten is, dat op den post, zoo de bedoelde plannen worden verwezenlijkt, belangrijk meer dan de geraamde som zal worden uitgegeven, meent ondergeteekende den Raad met het vorenstaande in kennis te moeten stellen.

Wat de wenschelijkheid en noodzakelijkheid van den maatregel betreft, — een ieder die bekend is met den slechten toestand van de plaats, die zich echter zoo uitstekend voor landbouwdoeleinden leent, zal het er wel mede eens zijn, dat er hier krachtig ingegrepen moet worden om de bevolking tegemoet te komen, — hetgeen eensdeels bereikt zal worden door het inbrengen van de bedoelde arbeidskrachten uit Nederland, van wie het hoog noodig voorgaan in de gewenschte richting komen zal, en door den kleinen man, die, daar hij thans weinig of geen gelegenheid heeft zich zelfstandig te vestigen en op de plaats overigens geen wegen openstaan om aan den kost te komen, in ledigheid en armoede ten slotte zal ten onder gaan, de gelegenheid te geven zich in landbouw een bestaan te verschaffen."

Ronduit gezegd, we stonden wel wat verbluft bij het ontvangen dezer rijke surprise. Zeker verkeerd bezorgd, dachten wij, dat moet in Suriname wezen. Daar is men begonnen met een dergelijke immigratie van hollandsche boeren. Men sla het Suriname-nummer van *Neerlandia* (September — October 1903) daar maar eens over na. In 1845 is deze proef begonnen, 384 Noord- en Zuid-Hollandsche Boeren, vrouwen en kinderen meegeteld, togen daarheen: „Het begin was een waar lijdenstijdperk," zegt Ds. Hoekstra. „De ziekte — er zijn er, die haar voor gele koorts houden — tastte van de 384 niet minder dan 373 aan en sleepten in korten tijd 189 ten grave. Van de in het leven gespaarden keerden enkelen naar het Vaderland terug. De overigen worstelden zich door de moeilijkheden heen." „Eenigen namen een kloek besluit en zochten in de nabijheid van de stad als daglooners hun brood te verdienen. Later werden ze door anderen gevolgd."

Zeker, toch blijven zij een bewijs, wat oudhollandsche werkzaamheid, volharding en spaarzaamheid vermogen. „Van de kolonisten zijn nog enkelen, nu gezeten Boeren, in leven. — Rijk zijn ze niet, maar arm evenmin. Ze hebben een onbezorgd bestaan en mogen geteld worden onder de beste burgers van het land.

Wat hun toekomst zal zijn?

Het is te betreuren, dat geen geregelde toevoer van frissche krachten heeft plaats gevonden."

Ja, die vraag, mogen ook wij wel herhalen. Wat zal de toekomst zijn der hollandsche boeren op St. Eustatius? Wat de onkosten om „geregelden toevoer van frische krachten" in stand te houden?

Want, roept men hollanders uit een vruchtbaar land waar zij een goed bestaan hadden, naar een onbekende streek waar hun bestaan nog onzeker is, dan mag men zich niet tevreden stellen met „de zaak krachtig aan te grijpen en in korten tijd aan den gang te brengen," men heeft ook de zedelijke verplichting de zaak aan den gang te houden en hen te vrijwaren tegen armoede en gebrek door ziekte of mislukking van oogst veroorzaakt.

En toch vinden wij zeer veel goeds in dit nieuwe plan, wanneer namelijk het verschaffen van terrein en werk beperkt blijve tot de bewoners van St. Eustatius. Hebben dezen opwekkende voorbeelden van stoere werkers noodig, dat men die dan zoeke onder ons volk op St. Martin en Saba, zoo noodig op de benedenwindsche eilanden. Het verbouwen van suikerriet, of katoen is beter bekend aan ons volkje, dat ook hard kan werken als er maar werk is, dan bij de hollandsche boeren, die volstrekt geen verstand hebben van tropische cultures.

Maar waarom ook hollandsche arbeiders hier ingevoerd? Is hier dan gebrek aan volk bij het vele werk en niet veel eer gebrek aan werk bij veel volk. Niet de arbeiders moeten aangevoerd, maar de arbeid moet gezocht worden voor onze kolonie. Dat men tot dat doel van boven staand plan gebruik kan maken is duidelijk, en wij juichen dit van ganscher harte toe. Alleen hopen wij dat men zich overtuige, dat onze toestand hemelsbreed verschilt van dien van Suriname. Daar was gebrek aan volk bij overvloed van werk, hier bestaat nog geen landbouw, geen industrie, maar volk hebben wij meer dan voldoende, en arbeidzaam, krachtig volk ook, indien het slechts werk vindt en wat verdienen kan. Laat men van St. Eustatius een landbouwkolonie maken, maar dan koloniseere men het volk uit de kolonie zelve. Ons volk heeft gebrek aan werk, menig flink arbeider is er aan te wijzen, in staat om dergelijke kolonisatie te beginnen. De hollandsche boeren zouden hier slechts teleurstelling vinden.

Uren gingen voorbij, zonder dat de man zich verroerde. Te zeggen, dat ik ongerust werd, zou overdreven zijn. Ik had te veel avonturen doorgemaakt dan dat ik hooge waarde zou hechten aan een menschenleven — het uiterlijk van den vreemde was buitendien allesbehalve gunstig. Hij zag er uit als een roover. Op den duur werd ik ongeduldig en kwam tot de overtuiging, dat zieken oppassen het ellendigste baantie ter wereld is.

Het werd avond en nacht. Ik wikkelde den bewusteloozen zorgvuldig in zijn deken, trok hem dicht bij het vuur en zocht nu zelf de hoognoodige rust. Midden in den nacht deed een luid gehinnik mij wakker schrikken. Wij waren omringd door wilde honden, wier aantal wel in staat was mij onrust aan te jagen. Ik greep eenige stukken brandend hout en wierp ze onder den troep. De dieren vluchten weg; toen ik bij het vuur terugkwam, hoorde ik een zwakke stem, die vroeg:

What is the matter? (Wat is er aan de hand?)

Een kudde jakhalzen, die onze paarden kwamen verontrusten, antwoordde ik. En gij hebt hier al een heelen dag gelegen, zonder dat ik u wakker kon krijgen.

De man richtte zich op. Bij het schijnsel van het vuur zag hij mij met somberen blik aan, en zeide: Dus hebt gij voor mij u hier opgehouden?

Zooals gij zegt, old fellow. Hadt gij hier niet gelegen, dan bevond ik mij thans aan het eind der prairie. Dus dan hebt gij mij het leven gered!

Ja, dat kan wel zijn.

De Yankee zweeg een oogenblik. Daarna begon hij mij uit te vragen en deelde op zijn beurt eenige bijzonderheden mee over zijn tocht, die zonder mij hier geëindigd zou zijn.

Hij keek mij strak aan, scheen mij tot in het diepst der ziel te willen lezen en sprak eindelijk: Wil ik u eens wat zeggen? Ik zocht een eerlijken, trouwen makker om mij te helpen. Waarom zoudt gij dat niet zijn, die mij toch het leven hebt gered? Luister, ik heb een placer ontdekt......

Op mijn ongeloovig glimlachje— ik had immers reeds zooveel teleurstellingen ondervonden — haalde hij uit zijn gordel een zakje te voorschijn, en reikte het mij toe. Bij het vuur onderzocht ik den inhoud en slaakte een kreet: het was vol fraaie klompjes ruw goud.

* * *

De vreemdeling hield woord, eindigde James Edward Wymond: samen exploiteerden wij den placer, en ik trok er voor mijn deel, een zuivere winst van 800.000 dollar uit. Wie durft zeggen, dat ik dit ook maar voor een gedeelte aan eigen energie te danken had?

F. H.

„Nbd."

Verbetering van de Visscherij in onze Kolonie.

Oesterteelt op Curaçao.

I.

Prof. Dr. W. F. R. Suringar, de leider van de wetenschappelijke expeditie, die van 9 Januari tot 30 Maart 1885 in onze kolonie vertoefde, teekende na zijn bezoek van de *Rizophoren*, de Manglebosschen in het Schottegat en het Rifwater, het volgende daarover aan in zijn "*Reisverhaal*" (1).

„Reeds sedert de tijden van Columbus dateert het zeggen, dat „in West-Indië de oesters aan de „boomen groeien. Dit is dan ook „inderdaad het geval.

„De in zee gedompelde wortels der „*Rizophoren* zijn niet zelden, zoover „zij onder water rusten, met een „dicht aaneengesloten massa oesters „omkorst. Zulk een rij oesters aan „een stok kost een kleinigheid. en „wij hebben er ook eens de proef „mede genomen. Evenwel bestond „de inhoud uit magere beestjes, die „de moeite van het openen der schaal „niet beloonden. Er wordt trouwens „ook geen Oestercultuur op na gehouden, maar de dieren eenvoudig „zooals ze zijn, uit het wild verzameld, gelijk in den tijd der Caraïben. „Men zou geen oesterliefhebber moeten zijn om niet te meenen, dat van „dit kostelijk natuurproduct wel „werk mocht worden gemaakt."

Het gevoelen van een ander natuuronderzoeker stemt hiermede vrij wel overeen. Mijn ordebroeder, de fransche Dominikaan Pater Labat, die van 1694 gedurende 12 jaar voornamelijk de fransche Antillen bereisde, zegt ter plaatse, waar hij de voordeelen opsomt, die de Manglebosschen opleveren, dat zij 1°. een uitstekende, onuitputtelijke voorraad brandhout verschaffen, het hout onbederfelijk is en weerstand biedt aan de inwerking van zeewater en verrotting; 2°. dat de bast een uitmuntende looistof bevat; en ten 3°. „dat de wortels en takken, die in „het water zijn, dienen om de *Oesters* „af te plukken, die zich daaraan vastzetten, groeien en wonderlijk vermenigvuldigen. In de andere gewesten der wereld, ten minste voor „zoover als ik tot dus verre heb „gezien of vernomen, bemachtigt „men de *oesters*, door ze van de steenrotsen, die zich op den bodem der „zee bevinden, af te trekken; maar „men kan zeggen, dat men ze hier „van de boomen plukt. Deze *oesters* „zijn klein, maar lekker, vet, wit, „malsch en van een zeer aangenamen smaak. Men moet echter toezien, dat men alleen die neemt, „welke zich *onder* water bevinden; „want die, welke men *boven* de oppervlakte van het water ontmoet, „hetzij omdat de zee laag is, of „omdat de wortels zoo hoog opgeschoten zijn, zijn zoo goed niet, „als die, welke men *onder* het water „van daan haalt." (2).

In hoofdzaak dus hetzelfde. In hun oordeel over kwaliteit en smaak loopen beider gevoelens uiteen. Niet te verwonderen zou het echter zijn, dat de geleerde botanicus met zijn „ris oesters aan een stok", die hij „voor een kleinigheid" kocht, leelijk werd beetgenomen, zoo die stok *boven* de oppervlakte van het water was afgesneden. Is deze veronderstelling juist, dan is het raadsel opgelost.

Hoe het zij of niet, de hartewensch van Prof. Dr. Suringar behoort nog steeds tot de *pia vota*. In die twintig jaar heeft men in onze kolonie er nog niet toe kunnen besluiten, „van dit kostelijk natuurproduct wat meer werk te maken."

De beroemdste, bij iedereen bekende soort is de gewone oester *Ostrea edúlis*. Zij wordt ook aan de kusten van Europa aan ondiepe plaatsen aangetroffen, waar zij soms groote banken vormt. Zij was reeds bij de oude Romeinen als lekkernij beroemd, en werd reeds ten dien tijde op gunstige plaatsen verplant. Dit dier vertoont, naar gelang de plaatsen, die het bewoont, of waar het geteeld wordt, velerlei verschillen in gedaante, grootte, dikte der schaal en vooral in smaak, zooals duidelijk blijkt door onderlinge vergelijking van Engelsche, Zeeuwsche en Texelsche oesters. In Holland worden zij aan de zeeweringen van Zeeland, Texel en den Helder geteeld. De vruchtbaarheid van de oesters is buitengewoon groot, daar men meer dan een millioen eieren in één oester aantreft. De jongen ontwikkelen zich in het moederlijf, en vallen, na nog eenigen tijd tusschen de schelpen vertoefd te hebben, verscheidenen onderling door een kleverig vocht vereenigd, als druppels in het water, waar zij zich ergens vasthechten. In den beginne groeien zij voorspoedig, zijn echter eerst na twee jaren volwassen.

Aan het wetenschappelijk onderzoek van Dr. Boeke staat het nu, vast te stellen, tot welke species van de *Ostrea edúlis* onze Mangle-oesters behooren, en te beslissen, of deze oesters be-

[1] *Tijdschrift van het Aardrijkskundig Genootschap, 1885. October.*

[2] P. Labat. ord. praed. *Nieuwe reizen naar de Fransche eilanden van America.* I. p. 260.

hooren, en te beslissen, of deze oesters door teelt nog voor veredeling vatbaar zijn. Latere proeven zullen dan moeten uitmaken, of de oude natuurlijke cultiveering aan de wortels en takken der mangleboomen bestendigd, of wel het dier op kunstmatige oesterbanken, gelijk in Europa, dient overgebracht te worden. Geleidelijk kan dan deze cultuur in onze kolonie verbeterd en uitgebreid. Doch een levenskwestie voor deze onderneming is natuurlijk, of onze oesters ook zelfs dan de concurrentie met andere, vooral Amerikaansche oesters, kunnen aanbinden, en of deze industrie loonend en rendabel zal zijn.

Goede vooruitzichten en kans van slagen bestaan er zonder twijfel. Want men moet niet vergeten, dat de oester niet alleen een gezond voedsel, maar ook een uitgezochte lekkernij is, een weeldeartikel, dat zich alleen een welvoorziene beurs kan veroorloven (3). Uit Holland worden jaarlijks voor duizenden guldens naar België, Frankrijk en Duitschland verzonden. In Parijs beloopt de consumptie er van verscheidene millioenen francs per jaar. De kunstmatige oesterbanken in de provincie Zeeland brengen jaarlijks schatten gelds op en verschaffen door de teelt, vangst en verzending aan velen brood en gewin. De ontzaggelijke oppervlakte van het Schottegat heeft tal van inhammen, waar de bodem minder diep, het water minder bewogen is, plaatsen dus, die voor een dergelijke onderneming het eerst in aanmerking komen, en veel minder gevaar voor risico opleveren, dan b. v. de Zeeuwsche oesterbanken, wier geheele opbrengst somwijlen door scherpe winterkoude of zware stormen in enkele dagen vernietigd wordt. De zaak verdient onzes inziens voorzeker een nauwkeurig, deskundig onderzoek, waartoe *juist nu* de gelegenheid zich zoo gunstig aanbiedt, als nooit te voren. Wij hopen, dat de resultaten werkelijk schitterend mogen zijn en dat spoedig het tijdstip aanbreke, dat Curaçao de eenige leverancierster van oesters worde voor den weelderigen disch van de millionairsgastronomen van New-York.

R. E.

[3] Meer bijzonderheden over de voedingswaarde der oesters voor den zieken en gezonden mensch, en ook over de oesterteelt, zie men in A. Moquin-Tandon, *Zoölogie médicale, 2e. edit. pag. 70 et 150.*

Nieuwsberichten.

Curaçao

Rouwbeklag.

Dinsdagmorgen ontving de H. E. G. heer Gouverneur de treurige tijding van het overlijden Zijner dierbare Moeder. Wel diep moet zulk een zwaar verlies gevoeld worden, vooral nu deze harde slag viel na zoovele andere, die elkander snel achtereen opvolgden. Wij geven Onzen geëerbiedigden Landvoogd de oprechte verzekering van ons waarachtig medelijden, en hopen dat zijn smart eenigszins worde verzacht door de overtuiging, dat velen met Hem medetreuren over dit onherstelbaar verlies. De goede God trooste en sterke Hem en schenke aan de dierbare Overledene de eeuwige rust

Kerkelijke Berichten.

Hedenmorgen diende Mgr. van Baars in de kapel van het St. Martinus-gesticht de H. Wijding van het Diakonaat toe aan den Eerwaarden frater Joseph Grazzini van het Godvruchtig Gezelschap der Salesianen. De nieuw gewijde is verbonden aan de stichting *San Rafael* gelegen nabij Maracaibo.

Havennieuws.

H. M. *Kortenaer* viel Donderdagmorgen onze haven weer binnen, komende van La Guaira.

* *
*

De *Tilles* zit vast in de Orinoco en kon daarom haar eerste reis naar Aruba niet op den bepaalden tijd beginnen. Wij hopen, dat het nieuw ontwerp van vrijdom van havenrechten nu nog bij tijds gereed kome, voordat de reis naar Aruba kon ondernomen worden.

* *
*

De Schoenerbrik *G. B. Lockhart* zal op haar eerst-volgenden tocht naar New-York ook Bonaire aandoen, een flinke lading moet reeds gereed liggen.

* *
*

Van 1 — 15 Maart liepen onze haven binnen:

Stoombooten	13
Bijlanders	13
Goeletten	25
Brik	1
	52 schepen.

De Santa Barbara-quaestie.

In het engelsch parlement is weder gesproken over de quaestie–Godden. Reeds kon worden medegedeeld, dat het antwoord der Hollandsche Regeering niet ten zijnen gunste was. De eindbeslissing is echter nog niet gevallen.

Damaanleg.

Bij den Directeur van Openbare Werken zijn reeds meer dan veertig aanvragen van plantage-houders ingekomen om subsidie van het Gouvernement bij het opwerpen van groote dammen. Wij verheugen ons, dat dit werk zooveel sympathie heeft bij de bevolking, zoo flink is aangepakt en volgehouden wordt. Jammer, dat de heer Fauel nog niet over voldoende personeel kan beschikken om sneller aan aller wensch te voldoen. Zou tot volmaking van deze wijze van waterverschaffing niet zoo langzamerhand ook begonnen kunnen worden met hulp te verleenen bij het graven, of uitdiepen van putten? Wij weten, dat ook hiernaar sterk wordt verlangd. Intusschen, reeds uiterst dankbaar voor het genotene.

Schadevergoeding ?

Onze collega *La Cruz* maakte in N°. 254 een zeer belangrijke correspondentie uit Aruba bekend, die de volle aandacht verdient, ook van officieele personen.

28 Februari ll. keerde hier de bemanning terug der *Santa Maria*, die in Augustus van het vorige jaar in handen viel der kustbewakers van Venezuela en nu werd vrij gelaten. Zeven maanden lang heeft deze bemanning een ellendig bestaan geleid in de gevangenis van Puerto Cabello. Hun lijdensverhaal behoeven wij niet aan te hooren, hun afgevallen lichaam zegt meer dan hun woorden zouden kunnen doen. Maar nu de bark *Santa Maria* weer vrij is verklaard en haar bemanning onschuldig, kan nu ook geen schadevergoeding gevraagd worden voor de groote nadeelen, welke zijn geleden? Zonder reden werden zij gestraft. Van af den eersten dag, dat zij werden gevangen genomen, tot den laatsten, waarop zij werden vrijgelaten, heeft geen enkel officieel beambte hun ook maar iets gevraagd, of hun een enkele verklaring gegeven.

Nieuwe rubriek.

De *Cur. Cour.* opende gisteren een nieuwe rubriek: *Burgerlijke stand*: *Huwelijken, bevallingen en overlijden.* Uitstekend, alleen hopen wij, dat dit geen motief zij om oudere rubrieken te laten vervallen. Waar blijven toch de Staten van Inkomsten?

Visscherij.

Dr. J. Boeke heeft deze week de St. Joris-baai onderzocht.

Werkvolk-Suriname.

In N°. 1106 maakten wij op de werving van Bonaire de volgende aanmerking: „Eerst nadat het volk zijn voorschot had ontvangen, werd het contract voorgelezen. Dit is toch zeker de ware gang van zaken omgekeerd."

Van hoogst bevoegde zijde wordt ons nu gemeld, dat de Weledelgestrenge Heer Gezaghebber „op Dinsdag 14 Februari in tegenwoordigheid van den Ambtenaar van het O. M. en den Notaris een notarieel contract met de arbeiders voor Suriname heeft gesloten, nadat elk artikel in de landstaal aan de arbeiders was voorgelezen en nadat aan allen gevraagd was, of zij genoegen namen met de voorwaarden. Eerst na het voorlezen der voorwaarden is het contract geteekend en heeft iedere contractant aan den Ontvanger opgegeven aan wien hij geld wilde delegeeren.

Op Donderdagmorgen 16 Februari is het voorschot aan de contractanten uitbetaald en eerst Zaterdag namiddag zijn zij per „Prins Maurits" naar Suriname vertrokken."

Hoe nu juist het tegenovergestel de in een publieke vergadering op Bonaire gezegd kon worden, verklaren wij weer niet te begrijpen. Misschien wordt de tegenspraak opgelost door het feit, dat niet alle *arbeiders* bij de voorlezing van het contract tegenwoordig waren en de uitbetaling van het voorschot aan personen, die het contract nog niet kenden, *niet van Gouvernementswege* plaats had.

* *
*

Voor diegenen, die er belang in stellen, deelen wij mede, dat den 2 Maart jl. met de Hollandsche Boot naar Suriname vertrokken zijn als arbeiders aan den spoorweg en daarmede in verband staande werken 40 personen van Aruba en 60 van Curaçao. Met de laatste Holl. Boot zijn er 11 arbeiders van Suriname teruggekeerd; hun contract-tijd was om. Eenigen hunner hadden een aardigen duit overgespaard; anderen hadden niets. Dat ligt natuurlijk aan de personen zelf.

Heden vertrekken van Curaçao 60 mannen per Ned. schoener *Coronia* naar Bonaire, om daar in de zoutpannen te werken.

Eindelijk.

Gisteren is in de stad en omstreken een malsche regenbui gevallen, die menigen regenbak, die leeg was, wederom tot eene flinke hoogte gevuld heeft. Moge 't bij deze eene bui niet blijven!

Officieele berichten.

Bij Gouvernement-beschikking, is:

1°. de heer M. de Leao Laguna, geëxamineerd bijzonder onderwijzer, tijdelijk benoemd tot onderwijzer aan de Hendrikschool alhier.

2°. aan den heer J. M. F. Statius van Eps, geëmployeerde ter Administratie van financiën, tot herstel van gezondheid, eene maand binnenlandsch verlof verleend.

3°. aan den heer J. H. A. W. Sprock, gouvernementsklerk op Aruba, tot herstel van gezondheid, eene maand binnenlandsch verlof verleend.

4°. de heer H. Forbes Schotborgh, geëmployeerde ten parkette van den Procureur-Generaal ahier, naar Aruba gedirigeerd en tijdelijk belast met de werkzaamheden van gouvernements-klerk op dat eiland.

5°. zijn benoemd tot leden der Kamer van Koophandel en Nijverheid op dit eiland de volgende in alphabetische orde genoemde Heeren: Mr. J. B. Gorsira, C. G. de Haseth Cz., My. C. Henriquez, H. J. C. Henriquez, J. Janse, A. Jesurun, J. S. Joubert, L. V. Leyba en Moses S. L. Maduro.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Eloiza Domacasé, Gaspard Monsanto, Maria Maduro, Farncisco Ohenio, John A. Pindo, Th. Principal, Maria Peenso, Francisco Romero, en W. van Mutem.

Twee rebuten geadresseerd aan John Wijman, San Juan en verzonden door M. Loeci, en een postwissel geadresseerd aan Maria Maduro.

Buitenland.

DE OORLOG.

De strijd wordt ieder uur onmogelijker. Nog steeds vervolgen de Japanneezen de overwonnen Russen en drijven hen hoe langer hoe verder terug en in 't nauw, ondertusschen talrijke kanonnen, ammunitie en levensmiddelen buit makende. Grl. Kouropatkine seinde aan den Czaar, dat van af 28 Febr. tot 11 Maart 1190 officieren en 46,391 soldaten op het appél werden vermist. Sinds zijn de verliezen nog grooter geworden en geven verschillende divisies der achterhoede zich over.

En toch zal de oorlog worden voortgezet, zoo besloot de krijgsraad te St. Petersburg, maar de russische 4 % leening daalde reeds tot 88, die van Japan steeg tot 87 en wat de toestand noch hachelijker maakt, de fransche bankiers willen de nieuwe leening nog niet teekenen, maar hebben toteen uitstel besloten.

Zal de oorlog nu geëindigd moeten worden uit gebrek aan geld? Wij hopen het van harte. Zulk een menschenslachting is niets anders dan een afschuweijk modern barbarisme.

Bekendmaking.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van den 12den October 1903 t|m den 2den Maart 1904, onder N°. 1 R t|m N°. 5000 R zal plaats hebben op DONDERDAG den 23sten Maart a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 1sten Maart 1905.

De Voorzitter,

A. JESURUN.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1905.	Philad	Marcb.	Carcas.	Zulia	Philad.	Marcb.
Vertrekt van NEW-YORK	Feb. 18	Feb. 25	Mrt. 4	Mrt. 11	Mrt. 18	Mrt. 25
Komt aan te SAN JUAN	23		9		23	
Vertrekt van „	24		10		24	
Doet CURAÇAO aan	26		12		26	
Komt aan te LA GUAIRA	27	Mrt. 4	13	18	27	April 1
Vertrekt van „	Mrt. 1	5	15	19	29	2
Komt aan te PTO. CABELLO	2		16		30	
Vertrekt van „	3		17		31	
Komt aan te CURAÇAO	4	6	18	20	April 1	3
Vertrekt van „	5	13	19	27	2	10
Doet LA GUAIRA aan	6		20		3	
„ PONCE		15		29		12
„ SAN JUAN „	8		22		5	
Komt aan te NEW-YORK	13	21	27	April 4	10	18

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Merida	Marcb.	Merida	Zulia.	Merida	Marcb
Vertrekt van CURAÇAO	Feb. 27	Mrt. 6	Mrt. 13	Mrt. 20	Mrt. 27	April 3
Komt aan te MARACAIBO	28	7	14	21	28	4
Vertrekt van „	Mrt. 3	11	17	25	31	8
Komt aan te CURAÇAO	4	12	18	26	April 1	9

Drukker :

ALFREDO F. SINTIAGO.